

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 8 maj 2003 *

I mål C-438/00,

angående en begäran enligt artikel 234 EG, från Oberlandesgericht Hamm (Tyskland), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Deutscher Handballbund eV

och

Maros Kolpak

angående tolkningen av Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Slovakien, å andra sidan, som har godkänts på gemenskapens vägnar genom rådets och kommissionens beslut 94/909/EKSG, EG, Euratom av den 19 december 1994 (EGT L 359, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 40, s. 3).

* Rättegångsspråk: tyska.

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av D.A.O. Edward, tillförordnad avdelningsordförande, samt domarna A. La Pergola (referent), P. Jann, S. von Bahr och A. Rosas,

generaladvokat: C. Stix-Hackl,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören L. Hewlett,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Deutscher Handballbund eV, genom P. Seydel, H.J. Bodenstaff och R. Jersch, Rechtsanwälte,
- Tysklands regering, genom W.-D. Plessing och B. Muttelsee-Schön, båda i egenskap av ombud,
- Spaniens regering, genom R. Silva de Lapuerta, i egenskap av ombud,
- Italiens regering, genom U. Leanza, i egenskap av ombud, biträdd av D. Del Gaizo, avvocato dello Stato,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom M.-J. Jonczy, D. Martin och H. Kreppel, samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 20 juni 2002 av: Deutscher Handballbund eV, företrätt av R. Jersch, Maros Kolpak, företräd av M. Schlüter, Rechtsanwalt, Greklands regering, företräd av V. Pelekou och S. Spyropoulos, båda i egenskap av ombud, Spaniens regering, företräd av R. Silva de Lapuerta, Italiens regering, företräd av G. Aiello, avvocato dello Stato, samt kommissionen, företräd av M.-J. Jonczy och H. Kreppel, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 11 juli 2002 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Oberlandesgericht Hamm har, genom beslut av den 15 november 2000 som inkom till domstolens kansli den 28 november 2000, i enlighet med artikel 234 EG ställt en fråga om tolkningen av artikel 38.1 i Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Slovakien, å andra sidan, som har slutits i Bryssel den 4 oktober 1993 och godkänts på gemenskapens vägnar genom rådets och kommissionens beslut 94/909/EKSG, EG, Euratom av den 19 december 1994 (EGT L 359, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 40, s. 3) (nedan kallat associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien).

- 2 Frågan har uppkommit i en tvist mellan Deutscher Handballbund eV (det tyska handbollsförbundet, nedan kallat DHB) och Maros Kolpak, avseende utfärdande av spelarlicens.

Associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien

- 3 Enligt artikel 1.2 i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien är syftet med avtalet att skapa en lämplig ram för politisk dialog för att möjliggöra att nära politiska förbindelser mellan parterna utvecklas, att främja en utvidgning av handeln och harmoniska ekonomiska förbindelser mellan parterna och på så sätt främja en dynamisk ekonomisk utveckling och välbefinnande i Slovakien samt att skapa en lämplig ram för Slovakiens gradvisa integration i gemenskapen, eftersom denna stats slutliga mål är att ansluta sig till gemenskapen.
- 4 Med avseende på målet vid den nationella domstolen återfinns de relevanta bestämmelserna i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien i avdelning IV, som har rubriken "Arbetstagarnas rörlighet, etablering, tillhandahållande av tjänster".
- 5 Artikel 38.1 i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien, som återfinns i första kapitlet med rubriken "Arbetstagarnas rörlighet" i avdelning IV, har följande lydelse:

”Om inte annat följer av de villkor och riktlinjer som gäller i var och en av medlemsstaterna

— skall arbetstagare av slovakisk nationalitet som är lagligen anställda inom en medlemsstats territorium behandlas på samma sätt som medlemsstatens egna medborgare, utan diskriminering på grund av nationalitet, beträffande arbetsförhållanden, avlöning eller avskedande,

— skall den lagligen bosatta maken/makan eller barnen till en arbetstagare som är lagligen anställd inom en medlemsstats territorium, med undantag av säsongarbetare och arbetstagare som omfattas av bilaterala avtal enligt artikel 42, såvida inte något annat fastställs i dessa avtal, äga tillträde till den medlemsstatens arbetsmarknad under den tid arbetstagaren har arbetstillstånd i denna.”

6 Artikel 42 i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien, som återfinns i samma kapitel, har följande lydelse:

”1. Med hänsyn till arbetsmarknadsläget i en medlemsstat och om inte annat sägs i dess lagstiftning och i de bestämmelser som gäller i den medlemsstaten beträffande arbetstagares rörlighet

— bör de möjligheter till tillgång till anställning för slovakiska arbetstagare som erbjuds i medlemsstaterna enligt bilaterala avtal bevaras och om möjligt förbättras,

- skall de andra medlemsstaterna välvilligt överväga möjligheterna att sluta liknande avtal.

2. Associeringsrådet skall undersöka andra förbättringar som omfattar möjlighet till tillgång till yrkesutbildning i enlighet med gällande regler och förfaranden i medlemsstaterna och med hänsyn till arbetsmarknadsläget i medlemsstaterna och gemenskapen.”

- 7 Artikel 59.1 i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien, som återfinns i fjärde kapitlet med rubriken ”Allmänna bestämmelser” i avdelning IV, har följande lydelse:

”För tillämpningen av avdelning IV i detta avtal får inget i avtalet hindra parterna från att tillämpa sina egna lagar och förordningar beträffande fysiska personers inresa och vistelse, arbete, arbetsvillkor och etablering samt tillhandahållande av tjänster, under förutsättning att de inte tillämpar dem på ett sådant sätt att fördelarna för någon av parterna enligt villkoren i en särskild bestämmelse i avtalet upphävs eller begränsas...”

Nationell lagstiftning

- 8 15 § i de tävlingsbestämmelser (nedan kallade tävlingsbestämmelserna) som har fastställts av DHB, i den version som var aktuell vid tidpunkten för begäran om förhandsavgörande, har följande lydelse:

”1. Spelarlicenser skall förses med bokstaven ’A’ efter spelarlicensnumret när

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 9 Maros Kolpak, som är slovakisk medborgare, ingick i mars 1997 ett tidsbegränsat anställningsavtal, vilket gällde fram till den 30 juni 2000, och därefter, i februari 2000, ytterligare ett tidsbegränsat avtal som gäller fram till den 30 juni 2003, för en tjänst som målvakt i den tyska division 2-klubben TSV Östringen eV Handball. Han erhåller månadslön. Han är bosatt i Tyskland och innehar ett giltigt uppehållstillstånd.

- 10 DHB, som arrangerar mästerskapstävlingar och cupspel på nationell nivå, utfärdade med hänvisning till 15 § i tävlingsbestämmelserna för hans räkning en spelarlicens försedd med bokstaven "A" på grund av hans slovakiska medborgarskap.

- 11 Maros Kolpak, som hade begärt att få en spelarlicens i vilken det utländska medborgarskapet inte angavs, väckte talan vid Landgericht Dortmund (Tyskland), genom vilken han motsatte sig DHB:s beslut. Han gjorde gällande att Republiken Slovakien hör till de tredje länder vars medborgare med stöd av det diskrimineringsförbud som följer av EG-fördraget jämfört med associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien har rätt att utan begränsningar delta i alla matcher på samma sätt som tyska spelare och spelare från gemenskapen.

- 12 Landgericht förelade DHB att tilldela Maros Kolpak en spelarlicens utan bokstaven "A" och anförde till stöd härför att Maros Kolpak enligt 15 § i tävlingsbestämmelserna inte skall behandlas som en spelare som är medborgare i ett tredje land. DHB överklagade denna dom vid Oberlandesgericht Flamm.

- 13 Enligt den hänskjutande domstolens uppfattning skall hänvisningen till artikel 48 i EG-fördraget (nu artikel 39 EG i ändrad lydelse) i 15 § punkt 1 b i tävlingsbestämmelserna uppfattas så, att denna bestämmelse endast är tillämplig på spelare som, vad avser den fria rörligheten för arbetstagare, är helt likställda med gemenskapsmedborgare. I enlighet med denna tolkning har Maros Kolpak inte rätt att kräva en spelarlicens utan de begränsningar som tillägget av bokstaven "A" utgör, eftersom en sådan allmän likställdhet inte återfinns i associeringsavtalen med staterna i Östeuropa och vid Medelhavet, däribland det associeringsavtal som har slutits med Republiken Slovakien.
- 14 För den hänskjutande domstolen uppstod därmed frågan huruvida 15 § punkt 1 b i tävlingsbestämmelserna strider mot artikel 38 i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien. Om så är fallet och om sistnämnda bestämmelse har direkt effekt gentemot enskilda, har Maros Kolpak rätt att begära en obegränsad spelarlicens.
- 15 Den hänskjutande domstolen utgår från att DHB, i och med att Maros Kolpak förvägras en obegränsad spelarlicens på grund av sin nationalitet, bryter mot diskrimineringsförbudet i artikel 38 i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien.
- 16 I detta avseende konstaterade den hänskjutande domstolen dels att Maros Kolkpaks avtal, vilket regleras genom 15 § i tävlingsbestämmelserna, utgör ett anställningsavtal, eftersom Maros Kolpak, mot att han erhåller fast månadslön, är skyldig att tillhandahålla idrottstjänster inom ramen för tränings- och tävlingsverksamhet och eftersom det rör sig om hans huvudsakliga yrkesmässiga sysselsättning.

- 17 Den hänskjutande domstolen anser vidare att 15 § punkt 1 b jämförd med 15 § punkt 2 i tävlingsbestämmelserna innebär en olikhet i behandling i fråga om arbetsvillkoren. Maros Kolpak innehar nämligen redan en lagenlig anställning i Förbundsrepubliken Tyskland, där han är bosatt, han innehar ett giltigt uppehållstillstånd, han är enligt tysk lag inte skyldig att ha arbetstillstånd och han berörs inte längre personligen av ens ett indirekt anställningshinder. Likväl har han på grund av dessa bestämmelser inte på samma sätt som andra spelare möjlighet att inom ramen för denna anställning även delta i officiella matcher.
- 18 Härav följer, enligt den hänskjutande domstolen, att diskrimineringsförbudet i artikel 38 i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien är tillämpligt när förbehållet i nämnda artikel, rörande villkor och riktlinjer som gäller i var och en av medlemsstaterna, inte utgör ett hinder mot detta. I detta avseende anser den hänskjutande domstolen att det endast är allmänna bestämmelser och inte sådana bestämmelser som innebär att olika arbetsvillkor tillämpas beroende på arbetstagarens medborgarskap som kan utgöra sådana villkor och riktlinjer. Den anser därför att de bestämmelser som DHB har uppställt inom ramen för den självständighet som föreningar tillerkänts inte omfattas av nämnda villkor och riktlinjer. I annat fall skulle diskrimineringsförbudet i associeringsavtalet sakna föremål.
- 19 Den hänskjutande domstolen företräder vidare uppfattningen att artikel 38 i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien, i likhet med artikel 48 i fördraget, är direkt tillämplig, eftersom den med hänsyn till dess ordalydelse liksom till avtalets syfte och art innehåller en klar och precis skyldighet vars fullgörande eller verkningar inte kräver att ytterligare rättsakter antas. Enligt den hänskjutande domstolen har artikel 38 i associeringsavtalet verkan också gentemot tredje man eftersom den inte endast gäller för offentliga myndigheters åtgärder utan även omfattar sådana kollektivavtal som gäller för arbetstagaren.

- 20 Den hänskjutande domstolen har härav dragit slutsatsen att det rör sig om ett åsidosättande av diskrimineringsförbudet i artikel 38 i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien, vilket borde innebära att 15 § punkt 1 b i tävlingsbestämmelserna inte kan tillämpas på Maros Kolpak.
- 21 Under dessa omständigheter har Oberlandesgericht Hamm beslutat att förklara målet vilande och att ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Strider det mot artikel 38.1 i Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Slovakien, å andra sidan — slutakten — att ett idrottsförbund, vad avser en professionell idrottsman som är slovakisk medborgare, tillämpar en egen bestämmelse enligt vilken klubbar vid mästerskapstävlingar och cupspel endast får sätta in ett begränsat antal spelare från tredje länder som inte är medlemmar av Europeiska gemenskaperna?”

Tolkningsfrågan

- 22 Den hänskjutande domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien utgör hinder för ett idrottsförbund, vad avser en professionell idrottsman som är slovakisk medborgare och som är lagligen anställd av ett idrottsförbund i en medlemsstat, att tillämpa en bestämmelse enligt vilken klubbar vid mästerskapstävlingar och cupspel endast får sätta in ett begränsat antal spelare från tredje länder som inte är part i avtalet om det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan kallat EES).

- 23 För att kunna besvara den på detta sätt omformulerade frågan skall det för det första utredas huruvida en enskild person kan åberopa artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien inför en nationell domstol och därefter, om så är fallet, om nämnda bestämmelse kan åberopas vad avser bestämmelser som har antagits av ett nationellt idrottsförbund. Slutligen skall tillämpningsområdet för den icke-diskrimineringsprincip som framgår av denna bestämmelse fastställas.

Direkt effekt avseende artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien

- 24 Inledningsvis skall det erinras om att domstolen redan i punkt 30 i domen av den 29 januari 2002 i mål C-162/00, Pókrzeptowicz-Meyer (REG 2002, s. I-1049) har konstaterat en direkt effekt hos artikel 37.1 första strecksatsen i Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Polen, å andra sidan, som har slutits i Bryssel den 16 december 1991 och godkänts i gemenskapens namn genom rådets och kommissionens beslut 93/743/Euratom, EKSG, EG av den 13 december 1993 (EGT L 348, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 26, s. 3) (nedan kallat associeringsavtalet mellan gemenskapen och Polen).
- 25 Det kan först konstateras att ordalydelsen i artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien och ordalydelsen i artikel 37.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Polen är identiska.
- 26 För det andra är det ingen skillnad mellan associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien och associeringsavtalet mellan gemenskapen och Polen beträffande det syfte och det sammanhang i vilket de antagits. Båda avtalen har

bland annat till syfte, enligt vad som framgår av sista skälet och artikel 1.2 i vart och ett av avtalen, att skapa en lämplig struktur för att främja en utvidgning av handeln och de harmoniska ekonomiska förbindelserna parterna emellan, beträffande Republiken Polen respektive Republiken Slovakien, och på så vis underlätta för dessa stater att bli medlemmar i gemenskapen.

- 27 Under dessa omständigheter och eftersom artikel 58.1 i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Polen hindrar att artikel 37.1 första strecksatsen i samma avtal tillerkänns direkt effekt (se domen i det ovannämnda målet *Pokrzeptowicz-Meyer*, punkt 28), kan inte artikel 59.1 i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien hindra att artikel 38.1 första strecksatsen i detta associeringsavtal tillerkänns direkt effekt, mot bakgrund av likheten mellan de aktuella bestämmelserna.
- 28 Genomförandet av artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien kräver lika litet som genomförandet av artikel 37.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Polen att det associeringsråd som har inrättats med stöd av detta avtal vidtar kompletterande åtgärder för att fastställa tillämpningsbestämmelser för bestämmelsen i fråga (se domen i det ovannämnda målet *Pokrzeptowicz-Meyer*, punkt 29).
- 29 På samma sätt som gäller för artikel 37.1 i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Polen kan meningen ”[o]m inte annat följer av de villkor och riktlinjer som gäller i var och en av medlemsstaterna”, i artikel 38.1 i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien, inte tolkas så, att det är tillåtet för medlemsstaterna att uppställa villkor för tillämpningen av den icke-diskrimineringsprincip som fastslås i denna bestämmelse eller att skönsmässigt inskränka tillämpningen av denna. En sådan tolkning skulle medföra att denna bestämmelse blev innehållslös och därmed förlorade sin ändamålsenliga verkan (se domen i det ovannämnda målet *Pokrzeptowicz-Meyer*, punkterna 20—24).

- 30 Med hänsyn till ovanstående skall artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien tillerkännas direkt effekt, vilket innebär att de slovakiska medborgare som omfattas av bestämmelsen i fråga har rätt att åberopa den inför de nationella domstolarna i värdmedlemsstaten.

Huruvida artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien är tillämplig på bestämmelser antagna av ett idrottsförbund

- 31 Inledningsvis skall det erinras om att det av punkt 87 i dom av den 15 december 1995 i mål C-415/93, Bosman (REG 1995, s. I-4921), framgår att diskrimineringsförbudet i artikel 48.2 i fördraget är tillämpligt på de regler som utfärdats av idrottsförbund i vilka villkoren för professionella idrottsmäns utövande av förvärvsarbete slås fast.
- 32 Domstolen har i punkt 84 i domen i målet Bosman påpekat att arbetsvillkoren regleras än genom lagbestämmelser än genom avtal och andra rättshandlingar som privata personer sluter eller antar i de olika medlemsstaterna och följaktligen, om syftet med artikel 48 i fördraget således skulle begränsas till att omfatta de offentliga myndigheternas rättsakter, skulle detta kunna leda till olikheter vid dess tillämpning.
- 33 Vad beträffar frågan huruvida artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien är tillämplig på regler som ett idrottsförbund, såsom DHB, har utfärdat, skall det prövas om domstolens tolkning av artikel 48.2 i fördraget i förevarande fall kan överföras på nämnda bestämmelse i associeringsavtalet.

- 34 Domstolen har, i punkterna 39 och 40 i domen i det ovannämnda målet Pokrzeptowicz-Meyer, konstaterat att även om det i artikel 37.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Polen inte föreskrivs någon princip om fri rörlighet inom gemenskapen för polska arbetstagare, medan principen om fri rörlighet för arbetstagare stadfästs för gemenskapsmedborgare i artikel 48 i fördraget följer det av en jämförelse mellan å ena sidan associeringsavtalet mellan gemenskapen och Polens och å andra sidan EG-fördragets respektive målsättningar och det sammanhang i vilket de ingår att det saknas anledning att tillmäta artikel 37.1 första strecksatsen i detta avtal en annan räckvidd än den som domstolen har tillmätt artikel 48.2 i fördraget.
- 35 Härvid har domstolen, i punkt 41 i domen i det ovannämnda målet Pokrzeptowicz-Meyer, konstaterat att polska arbetstagare, när de är lagligen anställda inom en medlemsstats territorium, genom artikel 37.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Polen, har givits en rätt till likabehandling vad gäller arbetsförhållanden som har samma omfattning som den rättighet som i liknande ordalag har fastställts för gemenskapsmedborgare genom artikel 48.2 i fördraget.
- 36 Av det ovanstående och av punkterna 25—30 i denna dom följer att den tolkning av artikel 48.2 i fördraget som domstolen har gjort i domen i det ovannämnda målet Bosman och i punkterna 31 och 32 i denna dom, är överförbara på artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien.
- 37 Vid sådant förhållande skall det fastställas att artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien är tillämplig på av ett idrottsförbund antagna bestämmelser, i vilka villkoren för professionella idrottsmäns utövande av förvärvsarbete slås fast.

Räckvidden av icke-diskrimineringsprincipen i artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien

- 38 Enligt DHB, den grekiska, den spanska och den italienska regeringen är inte diskrimineringsförbudet i artikel 38 i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien avsett att fullständigt likställa arbetstagare som är medborgare i Republiken Slovakien med arbetstagare som är medborgare i Europeiska unionen. Den fria rörligheten för arbetstagare i artikel 48 i fördraget, såsom den i domen i det ovannämnda målet *Bosman* har tillämpats på idrottsområdet, omfattar endast gemenskapsmedborgare och medborgare i stater som är medlemmar i EES.
- 39 Dessutom är samtliga parter som har inkommit med yttranden till domstolen överens om att det diskrimineringsförbud på grund av nationalitet som återfinns i artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien endast är tillämpligt på slovakiska medborgare som redan är lagligen anställda inom en medlemsstats territorium och endast beträffande arbetsförhållanden, avlöning eller avskedande.
- 40 Rörande denna fråga har DHB, den grekiska, den spanska och den italienska regeringen påstått att bestämmelsen i 15 § punkterna 1 b och 2 i tävlingsbestämmelserna avser tillgången till anställning för slovakiska medborgare. Artikel 38.1 i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien utgör därför inte något hinder för tillämpningen av en sådan bestämmelse.
- 41 Maros Kolpak, den tyska regeringen och kommissionen har däremot gjort gällande att omständigheterna i målet vid den nationella domstolen omfattas av artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och

Slovakien, eftersom Maros Kolpak inte söker tillträde till den tyska arbetsmarknaden utan redan innehar en lagenlig anställning i Tyskland, enligt tysk lagstiftning, och härvid har utsatts för diskriminering avseende arbetsvillkor på grund av tävlingsbestämmelserna.

- 42 Domstolen konstaterar att det av ordalydelsen i artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien framgår att diskrimineringsförbudet på grund av nationalitet i nämnda bestämmelse dels är tillämpligt endast på slovakiska medborgare som redan är lagligen anställda inom en medlemsstats territorium, dels endast gäller arbetsförhållanden, avlöning eller avskedande. Följaktligen omfattar denna bestämmelse, till skillnad från artikel 48 i fördraget, inte nationella bestämmelser om tillträde till arbetsmarknaden.
- 43 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att Maros Kolpak innehar en lagenlig anställning som målvakt enligt ett anställningsavtal med en tysk division 2-klubb, att han innehar ett giltigt uppehållstillstånd och att han enligt den nationella lagstiftningen inte behöver ett arbetstillstånd för sin yrkesutövning. Det förefaller därför som om han redan lagligen har haft tillträde till den tyska arbetsmarknaden.
- 44 Vad särskilt gäller frågan huruvida en bestämmelse såsom den i 15 § punkterna 1 b och 2 i tävlingsbestämmelserna utgör ett arbetsvillkor, skall det påpekas att tvisten vid den nationella domstolen som var aktuell i det ovannämnda målet Bosman bland annat avsåg liknande bestämmelser eller utlänningsklausuler, utfärdade av Union des associations européennes de football (UEFA).
- 45 Det framgår av punkt 120 i domen i det ovannämnda målet Bosman dels att sådana klausuler inte rör professionella spelares anställning, vilken inte

begränsas, utan den möjlighet som deras klubbar har att låta dem spela i en officiell match, dels att deltagandet i dessa matcher utgör det väsentliga syftet med en professionell spelares verksamhet.

- 46 Av det ovanstående följer att en idrottsbestämmelse som den i målet vid den nationella domstolen rör anställningsvillkor i den mening som avses i artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien, eftersom den har en direkt inverkan på deltagandet i mästerskapstävlingar och cupspel för en professionell slovakisk idrottsman som redan är lagligen anställd i enlighet med de nationella bestämmelserna i mottagarlandet.
- 47 För att fastställa om artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien utgör hinder för tillämpningen av en bestämmelse som den i 15 § punkterna 1 b och 2 i tävlingsbestämmelserna, återstår det att avgöra om sistnämnda bestämmelse innebär en sådan diskriminering som är förbjuden enligt nämnda bestämmelse i associeringsavtalet.
- 48 Det skall härvid konstateras att det av punkt 137 i domen i det ovannämnda målet *Bosman* framgår att artikel 48.2 i fördraget hindrar att regler som har utfärdats av idrottsförbund tillämpas, regler enligt vilka fotbollsklubbar, i tävlingsmatcher som förbunden arrangerar, endast får låta ett begränsat antal professionella spelare som är medborgare i andra medlemsstater delta.
- 49 Vad avser tolkningen av artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien, framgår det av punkterna 25—30, 34, 35 och 44 i denna dom dels att nämnda bestämmelse ger arbetstagare med slovakiskt medborgarskap, som är lagligen anställda inom en medlemsstats territorium, en

rätt till likabehandling vad avser arbetsvillkor, vilken har samma räckvidd som den som i liknande ordalag har tillerkänts gemenskapsmedborgare i artikel 48.2 i fördraget, dels att den bestämmelse som är aktuell i förevarande mål liknar de utlänningsklausuler som avses i domen i det ovannämnda målet Bosman.

50 Det kan därför konstateras att tolkningen av artikel 48.2 i fördraget, som domstolen har gjort i domen i det ovannämnda målet Bosman och i punkt 48 i denna dom, är överförbar på artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien.

51 Artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien utgör med andra ord hinder för tillämpningen av en sådan bestämmelse som den i 15 § punkterna 1 b och 2 i tävlingsbestämmelserna på Maros Kolpak, eftersom den innebär att Maros Kolpak, i egenskap av slovakisk medborgare, även om han är lagligen anställd i en medlemsstat, i princip endast har begränsade möjligheter, i jämförelse med spelare som är gemenskapsmedborgare eller medborgare i stater som är medlemmar i EES, att delta i vissa tävlingar, det vill säga mästerskapstävlingar och cupspel i bundesligan och i regionalligorna, vilka för övrigt utgör hans huvudsakliga sysselsättning i egenskap av professionell spelare.

52 Denna tolkning vederläggs inte av DHB:s argumentation, enligt vilken bestämmelsen i 15 § punkterna 1 b och 2 i tävlingsbestämmelserna är motiverad av rent idrottsliga hänsyn, eftersom dess syfte är att bibehålla utbildningen av unga tyska spelare och främja det nationella tyska laget.

53 Domstolen har förvisso i punkt 127 i domen i det ovannämnda målet Bosman erinrat om att den i dom av den 14 juli 1976 i mål 13/76, Donà (REG 1976,

s. 1333; svensk specialutgåva, volym 3, s. 169), punkterna 14 och 15, har medgivit att regler eller praxis genom vilka utländska spelare av andra än ekonomiska skäl utesluts från vissa matcher, beroende på dessa matchers karaktär eller särskilda ram, vilka endast är av intresse för idrotten som sådan — såsom i fråga om landskamper — inte står i strid med fördragsbestämmelserna om fri rörlighet för personer.

- 54 Domstolen har emellertid i punkt 128 i domen i det ovannämnda målet *Bosman* konstaterat att utlänningsklausulerna inte rör några särskilda matcher, i vilka olika landslag möts, utan tillämpas på alla officiella matcher mellan klubbar och följaktligen på professionella spelares huvudsakliga verksamhet.
- 55 Härvid har domstolen framhållit att sambandet mellan en fotbollsklubb och den medlemsstat i vilken klubben är etablerad inte kan anses följa av idrottsverksamheten, lika litet som det samband som anknyter klubben till dess stadsdel, stad eller region. Även om nationella mästerskap innebär att klubbar från olika regioner, städer eller stadsdelar spelar mot varandra, finns det ändå ingen regel — med avseende på dessa matcher — som skulle begränsa klubbarnas rätt att ställa upp spelare från andra regioner, städer eller kvarter. Vad gäller internationella tävlingar får för övrigt endast de klubbar delta som har uppnått vissa idrottsresultat i sina respektive länder, utan att deras spelares nationalitet spelar någon särskild roll (domen i det ovannämnda målet *Bosman*, punkterna 131 och 132).
- 56 Med hänsyn till denna rättspraxis kan domstolen konstatera att den diskriminering som i förevarande mål skapas av 15 § punkterna 1 b och 2 i tävlingsbestämmelserna inte kan anses motiverad av rent idrottsliga hänsyn, eftersom dessa bestämmelser innebär att klubbarna i matcher som arrangeras av

DHB får använda ett obegränsat antal spelare som kommer från stater som är medlemmar i EES.

- 57 I de yttranden som har inkommit till domstolen har i övrigt inget annat argument framförts som objektivt sett kan motivera att professionella spelare som kommer från en medlemsstat eller från en stat som är medlem i EES behandlas annorlunda än professionella spelare som är slovakiska medborgare, vilket följer av 15 § punkterna 1 b och 2 i tävlingsbestämmelserna och som berör deras arbetsvillkor.
- 58 Av det ovanstående följer att tolkningsfrågan skall besvaras på så sätt att artikel 38.1 första strecksatsen i associeringsavtalet mellan gemenskapen och Slovakien, skall tolkas så, att den utgör hinder för tillämpningen på en professionell idrottsman med slovakiskt medborgarskap, som är lagligen anställd av en i en medlemsstat etablerad klubb, av en bestämmelse antagen av ett idrottsförbund i samma stat, enligt vilken klubbar vid mästerskapstävlingar och cupspel endast får sätta in ett begränsat antal spelare från tredje länder som inte är parter i EES-yavtalet.

Rättegångskostnader

- 59 De kostnader som har förorsakats den tyska, den grekiska, den spanska och den italienska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

— angående den fråga som genom beslut av den 15 november 2000 har ställts av Oberlandesgericht Hamm (Tyskland) — följande dom:

Artikel 38.1 första strecksatsen i Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Slovakien, å andra sidan, som har slutits i Bryssel den 4 oktober 1993 och godkänts på gemenskapens vägnar genom rådets och kommissionens beslut 94/909/EKSG, EG, Euratom av den 19 december 1994, utgör hinder för tillämpningen på en professionell idrottsman med slovakiskt medborgarskap, som är lagligen anställd av en i en medlemsstat etablerad klubb, av en bestämmelse antagen av ett idrottsförbund i samma stat, enligt vilken klubbar vid mästerskapstävlingar och cupspel endast får sätta in ett begränsat antal spelare från tredje länder som inte är parter i avtalet om det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Edward

La Pergola

Jann

von Bahr

Rosas

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 8 maj 2003.

R. Grass

M. Wathelet

Justitiesekreterare

Ordförande på femte avdelningen